

Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri-II

Dr. Öğr. Üyesi Engin SARI

6. Hafta Nicel Araştırma Örnekleri
Eleştirel İnceleme

Nicel Araştırma Örneđi-1

İÇİNDEKİLER

	YÖNETİCİ ÖZETİ.....	4
	GENEL İSTATİSTİKLER.....	6
	VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ.....	10
	PROGRAM TÜRÜNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ...	16
	EN ÇOK BİLDİRİM GELEN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.	26
	2016 YILI İZLENME ORANI/PAYI(REYTING/SHARE) ANALİZİ...	40
	İNCELEMELER/MÜEYYİDELER.....	46

RTÜK Vatandaş Bildirimleri Yıllık Raporu-2017

- 2016 yılında toplam 199171 bildirim gelmiştir. Bildirimde bulunanların %59'u erkek; yaklaşık %34'ü üniversite mezunu; %14'ü üniversite öğrencisi; %19'u 21-25 yaş grubundadır. Bildirimlerin %28'i İstanbul iline aittir.
- Bildirimlerin %64'ü RTÜK Çağrı Hattına gelmiştir. Rtük Mobil üzerinden gelen bildirimlerde önemli bir artış bulunmaktadır.
- 2012 yılı ile 2016 yılı arasında vatandaş bildirimlerinde %93'lük bir artış yaşanmıştır. Bu artışın nedeni, bazı yayınlara yapılan örgütlü şikayetler ve evlilik programlarıdır.
- En çok bildirim alan kanal KANAL D, en çok bildirim alan program "Kismetse Olur" , en çok tasnif edilen inceleme kriteri ise "Genel Ahlak, Manevi Değerler ve Ailenin Korunması İlkesine Aykırılık" olmuştur.
- 2016 yılında program türüne göre Beceri ve Direnç Yarışmaları ilk sırada yer alırken, Kuşak Programları ikinci sırada yer almıştır. Yıllar bazında program
- türüne göre bildirim dağılımına bakıldığında en dikkat çekici olan Kuşak Programlarındaki ciddi artıştır.
- 2016 yılında realite şovlar hariç diğer program türlerinde en çok izlenen programlar aynı zamanda en çok şikayet edilen programlar olmuştur.
- 2016 yılı reyting/share değerlerinde en dikkat çekici nokta Kadın Programlarına (Evlilik Programları) hem kadın hem de erkeklerin benzer ölçüde ilgi göstermeleridir.

RTÜK TELEVİZYON İZLEME EĞİLİMLERİ ARAŞTIRMASI - 2018

- **TELEVİZYON İZLEME EĞİLİMLERİ ARAŞTIRMASI-2018**
- *KAMUOYU, YAYIN ARAŞTIRMALARI VE ÖLÇME DAİRESİ BAŞKANLIĞI*
- 3
- **İÇİNDEKİLER**
- *ÖNSÖZ.....9*
- *ARAŞTIRMA BULGULARI.....13*
- *İSTATİSTİKSEL ANALİZLERE İLİŞKİN BİLGİLER.....17*
- *ARAŞTIRMA BÖLGELERİ VE ÖRNEKLEMİN ÖZELLİKLERİ.....20*
- *HAFTA İÇİ VE HAFTA SONU GÜNLÜK ORTALAMA TELEVİZYON*
- *İZLEME SÜRESİ VE TELEVİZYON İZLEME SAATLERİ.....24*
- *KANAL VE PROGRAM TERCİHLERİ.....52*
- *YENİ MEDYA VE TELEVİZYON İZLEME ALIŞKANLIKLARI.....90*
- *DENETİM FARKINDALIĞI.....156*
- *KAYNAKÇA.....178*

- **ARAŞTIRMA BULGULARI**
- **1. BÖLÜM: ARAŞTIRMA BÖLGELERİ VE ÖRNEKLEMİN ÖZELLİKLERİ**
- - Televizyon İzleme Eğilimleri - 2018 Araştırması 28.03.2018 – 30.04.2018 tarihleri arasında İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) 2 düzeyini temsil eden 26 ilde 15 yaş ve üzeri 2.600 kişi ile gerçekleştirilmiştir.
- - Araştırma %95 güven düzeyinde ± 3 hata payı ile gerçekleştirilmiştir.
- - Örnekleme en çok Marmara Bölgesi'nden (%41,5), en az idseo ğu Anadolu Bölgesi'nden (%4,2) bireyler yer almaktadır.
- - Örneklemin %49,2'sini kadınlar; %50,8'ini erkekler oluşturmaktadır.
- - Örnekleme yer alan bireylerin yaşları 6 grupta incelenmiştir. Örnekleme en çok 25-34 (%30,2), en az ise 65 ve daha yukarı yaştaki (%5,8) bireyler yer almaktadır.
- - Örnekleme yer alan bireylerin eğitim düzeyleri, %23,5 düşük düzey (herhangi bir okul mezunu değil veya ilkokul mezunu), %53 orta düzey (ortaokul veya lise mezunu) ve %23,5 yüksek düzeyden (önlisans, lisans, lisansüstü, doktora mezunu) oluşmaktadır.
- - Örnekleme en çok tam zamanlı çalışan (%45,6), en az ise mevsimsel çalışan (%1,2) bulunmaktadır.
- - Örnekleme yer alan bireylerin gelir dağılımına bakıldığında; 2001-4000 TL (%34,5) aralığı en yüksek paya sahip iken, 10001 TL ve üstü (%0,8) en az paya sahiptir.

2. BOLUM: HAFTA İÇİ VE HAFTA SONU GUNLUK ORTALAMA TELEVIZYON IZLEME SÜRESİ VE TELEVIZYON IZLEME SAATLERİ

- - “Hafta içi televizyon izleme süreniz ne kadardır?” sorusuna cevap
- verenlerin %27,3’ünün hafta içi 2-3 saat televizyon izlediği saptanmıştır.
- Katılımcıların %16,4’ü 3-4 saat televizyon izlemektedir.
- Hafta sonu televizyon izleme süreniz ne kadardır?” sorusuna cevap
- verenlerin büyük çoğunluğu (%23,2) 2-3 saat televizyon izlemektedir.
- Katılımcıların %20,1’inin 3-4 saat aralığında televizyon izlediği saptanmıştır.
- -Günlük ortalama televizyon izleme süresi 3 saat 34 dakikadır.
- - Hafta içi günlük ortalama televizyon izleme süresi 3 saat 30 dakikadır.
- - Hafta sonu günlük ortalama televizyon izleme süresi ise 3 saat 45 dakikadır.
- - Günlük ortalama televizyon izleme süreleri yıllar bazında karşılaştırıldığında
- 2006 yılından bu yana televizyon izleme sürelerinde belirgin bir azalma
- yaşandığı belirlenmiştir.

3. BÖLÜM: KANAL VE PROGRAM TERCİHLERİ

- - “En çok beğendiğiniz televizyon kanalı hangisidir?” sorusuna cevap verenlerin %19,7’sinin ATV kanalını, %17,5’inin TRT kanallarını ve %14,3’ünün Fox TV’yi tercih ettiği görülmüştür.
- -Araştırma kapsamında en çok izlenen program türü aylık ortalama 24 gün ile “Haberler” olmuştur. İkinci sırada aylık ortalama 15 gün ile “Yerli Diziler” program türü yer almaktadır. Tercih edilen program türleri sıralamasında üçüncü olarak “Spor Programları”nın yer aldığı belirlenmiştir.
- - Kadınların haber ve dizi, erkeklerin ise spor ve açık oturum programlarını daha fazla izlediği saptanmıştır.
- - En çok rahatsız olunan program türü konusunda katılımcıların %46,3’ü “Kuşak Programları”ndan rahatsız olduğunu dile getirmiştir. Ardından “Dizi Film”ler %21,6 oranıyla ikinci sırada yer alırken, üçüncü sırada “Haber” programları yer almıştır.
- - “Türkçeyi en iyi kullanan televizyon kanalı hangisidir?” sorusuna cevap verenlerin %36,9’u Türkçeyi en iyi TRT kanallarının kullandığını belirtmiştir.
- - Araştırmaya katılanların %51,7’si televizyonda yayınlanan programların 5 yıl öncesine kıyasla aynı kaldığını belirtmiştir. Buna karşılık %25,6’sı iyi yönde ilerlediğini belirtirken, %22,7’si ise kötüye gittiğini belirtmiştir.

- - Araştırma kapsamında geleneksel medyaya olan güven, internet ve sosyal medyaya olan güvenden daha yüksek olduğu görülmüştür.
- - Araştırmaya katılanların %69,2'si televizyona, %62,3' yazılı basına, %62,2'si radyoya, %59,1'i internet üzerinden haber sitelerine ve %53,7'si sosyal medyaya bir haber kaynağı olarak güvendiklerini belirtmişlerdir.

4. BÖLÜM: YENİ MEDYA VE TELEVİZYON İZLEME ALIŞKANLIKLARI

- - Araştırmaya katılanların televizyon izleme durumlarına bakıldığında; %86,7'sinin televizyon izlediği, %13,3'ünün televizyon izlemediği saptanmıştır.
- - Yaş grupları yükseldikçe haber/bilgi almak nedeniyle televizyon izlemenin arttığı görülmüştür.
- - Televizyon yayınlarını izlemediklerini belirtenlerin %42,8'inin yayınlanan içerikleri beğenmediğinden dolayı televizyon izlemedikleri ortaya çıkmıştır.
- - Hanelerde en fazla bulunan cihazın yaklaşık %64 oranında klasik televizyon olduğu anlaşılmıştır. İkinci sırada, %54 oranında taşınabilir bilgisayar yer aldığı saptanmıştır. Bunu sırasıyla %40 oranında akıllı televizyon, yaklaşık %36 oranında tablet bilgisayar, %33 oranında masaüstü bilgisayar ve son olarak %29 oranında radyo takip etmektedir.
- - Yaş arttıkça aylık ortalama televizyon izlenen gün sayısının da arttığı saptanmıştır.
- - Eğitim düzeyi arttıkça aylık ortalama televizyon izlenen gün sayısının azaldığı görülmüştür.
- - İzleme yapmak için yeni medya araçlarının tercih edilmesinde taşınabilirlik ve çok amaçlı kullanım özelliği ön plana çıkmıştır.
- - 15-24 yaş grubu akıllı telefondan televizyonu daha fazla izlediği ortaya çıkmıştır.
- - Yeni medya araçları ile televizyon izleme eğilimi gençlerde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

- Araştırma kapsamında izleyicilerin önemli bir bölümünün (%40,9) televizyon
- yayınlarını izlerken yeme-içme alışkanlıklarının olduğu belirlenmiştir. İkinci
- sırada, son dönemlerde dünyada da oldukça fazla gözlemlenen çoklu
- ekran kullanımı (%20,1) gelmektedir.

İSTATİSTİKSEL ANALİZLERE İLİŞKİN BİLGİLER

- Bu bölümde verilerin toplanması, araştırmanın uygulanması ve analiz teknikleriyle ilgili bilgilere yer verilmektedir.
- **VERİ TOPLAMA ARAÇLARI VE VERİ TOPLANMASI**
- Bu araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket uygulaması yapılmıştır.
- Araştırmada geniş bir literatür çalışması yapılarak hazırlanan bir anket formu kullanılmıştır. Bu anket formu, ilk olarak Ankara ilinde bir ön teste tabi tutulmuştur. Ön testte elde edilen sonuçlara göre anket formuna son şekli verilmiş ve saha çalışmasına başlanmıştır. Anket çalışması, anketörler tarafından CAPI yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. CAPI bilgisayar yardımlı yüz yüze veri toplama yöntemidir. Anket uygulama kısmında, anketörlere birer saha koordinatörü eşlik etmiş ve anketörler tarafından doldurulan anketler sahada kontrol edilmiştir.

VERİLERİN ANALİZİ

- Elde edilen bilgilerin anlaşılır olması ve karşılaştırılmasını sağlamak amacıyla
- istatistiksel yöntemlerden faydalanılarak veriler özetlenmiş ve bazı istatistiksel
- testler uygulanmıştır. Öncelikli olarak sayı ve yüzde dağılımları ile çapraz
- tablolar gibi betimsel istatistik teknikleri kullanılmıştır. Çapraz tabloları oluşturan
- değişkenler arasındaki ilişkilerin anlamlılığı ki-kare analizi ile sınıanmıştır. Ancak
- bir ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olması, o ilişkinin gücü hakkında bilgi
- vermemektedir. Bu nedenle var olan ilişkinin gücü Phi katsayısı ve Cramer's V
- ilişki katsayılarından uygun olanı ile test edilmiştir. Phi katsayısı sadece iki
- kategorisi olan değişkenler arasındaki ilişkinin düzeyini göstermekteyken
- Cramer's V ise kategori sayısı ikiden fazla olan değişkenler arasındaki ilişkinin

- düzeyini göstermektedir. Kategori sayısı iki olduğunda ise Phi katsayısı ve Cramer's V katsayısı aynı sonucu vermektedir.
- Çapraz tablolarda değişkenlerin kategorileri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amacıyla ise uyum (correspondence) analizi kullanılmıştır. Uyum analizi çapraz tablolar halinde düzenlenmiş kategorik verilerin kolay bir şekilde yorumlanmasını sağlayan ve grafikler yardımıyla görsel bir yaklaşım sunan bir analiz olmasının yanında bir boyut indirgeme yöntemi olarak da ifade edilmektedir. Uyum analizi, değişkenlerin kategorileri arasındaki benzerlikleri ya da farklılıkları uzaklıklar cinsinden ifade ederek, indirgenmiş boyutlu bir uzayda grafikler yardımıyla görsel bir sunum ortaya koymaktadır.
- Oransal ölçek düzeyinde elde edilen verilere ilişkin kategorik değişkenlerin kategorileri arasında farklılık olup olmadığı T testi ve varyans analizi kullanılarak belirlenmiştir. T testi iki kategoriden oluşan değişkenler arasındaki farklılığı ortaya koymak için kullanılırken varyans analizi ikiden fazla kategoriden oluşan değişkenler arasındaki farklılığı ortaya koymak için kullanılır. Varyans analizi ile tespit edilen farklılığın hangi kategori/kategorilerden kaynaklandığını belirlemek için Tamhane's T2 testi kullanılarak çoklu karşılaştırmalar yapılmıştır.

Tablo-4. Hafta İçi ve Hafta Sonu Günlük Ortalama Televizyon İzleme Süreniz Ne Kadardır?(%)

- (Cevap veren sayısı = 2.255 kişi)
- **Saat Aralıkları Hafta içi, Hafta sonu**
- **TV izlemiyor** 0,8 3
- **0-1 Saat** 9,1 8,2
- **1-2 Saat** 23 17,2
- **2-3 Saat** 27,3 23,2
- **3-4 saat** 16,4 20,1
- **4-5 saat** 8,4 9,9
- **5-6 saat** 6,3 6,4
- **6-7 saat** 3 4,1
- **8 saat ve üzeri** 5,7 7,9
- **TOPLAM** 100 100

Tablo-5. Hafta İçi ve Hafta Sonu, Günlük Ortalama Televizyon İzleme Süreniz Ne Kadardır?

(Cevap veren sayısı = 2.255 kişi)

	Hafta içi Saat/Dakika	Hafta sonu Saat/Dakika
Cinsiyet³		
Kadın	3 saat 46 dk	3 saat 55 dk
Erkek	3 saat 14 dk	3 saat 35 dk
Yaş Grupları⁴		
15-24 yaş arası	2 saat 51 dk	3 saat 7 dk
25-34 yaş arası	3 saat 29 dk	3 saat 49 dk
35-44 yaş arası	3 saat 26 dk	3 saat 43 dk
45-54 yaş arası	3 saat 49 dk	3 saat 57 dk
55-64 yaş arası	3 saat 55 dk	4 saat 9 dk
65 yaş ve üstü	4 saat 7 dk	4 saat 7 dk
Eğitim Düzeyi⁵		
Düşük düzey eğitimliler	3 saat 58 dk	4 saat 1 dk
Orta düzey eğitimliler	3 saat 33 dk	3 saat 50 dk
Yüksek düzey eğitimliler	2 saat 57 dk	3 saat 19 dk
Çalışma Durumu⁴		
Tam zamanlı çalışan	3 saat 13 dk	3 saat 34 dk
Yarı zamanlı çalışan	2 saat 53 dk	3 saat 39 dk
Mevsimsel çalışan	3 saat 16 dk	2 saat 48 dk
Öğrenci	2 saat 44 dk	3 saat 2 dk
Ev hanımı	4 saat 14 dk	4 saat 17 dk
Emekli	4 saat 3 dk	4 saat 12 dk
Çalışmayan	3 saat 14 dk	3 saat 15 dk

Tablo-41. RTÜK'ün İnternet Üzerinden Yapılan Televizyon Yayınlarını Denetlemesi Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?(%)

	Doğru buluyorum	Yanlış buluyorum	Fikrim yok	Toplam
Cinsiyet⁹⁰				
Kadın	68,4	10,3	21,3	100
Erkek	68,4	14,5	17,1	100
Yaş Grupları⁹¹				
15-24 yaş arası	60,5	21,0	18,5	100
25-34 yaş arası	78,9	9,5	11,6	100
35-44 yaş arası	74,3	8,6	17,1	100
45-54 yaş arası	62,8	13,8	23,4	100
55-64 yaş arası	51,2	18,4	30,4	100
65 yaş ve üstü	43,1	8,3	48,6	100
Eğitim Düzeyi⁹²				
Düşük düzey eğitilmişler	61,1	3,7	35,2	100
Orta düzey eğitilmişler	70,8	12,1	17,1	100
Yüksek düzey eğitilmişler	69,5	20,9	9,6	100